

09 SPI

5 Mayıs 2021 Çarşamba

08:03

09 SPI

Giriş

- <https://ozdenercin.com/2019/02/01/spi-seri-haberlesme-protokolu/> , <https://arduinodestek.com/spi-haberlesme-protokolu-nedir-ve-nasil-gerceklesir/> <https://devreyakan.com/spi-nedir/> linkinden ayrıntılı bilgilere ulaşabiliriz.
- SPI (Serial Peripheral Interface), mikrodenetleyiciler, sensörler, dijital IC'ler ve diğer entegre devreler arasında seri veri iletişimi için kullanılan bir seri senkron iletişim protokolüdür
- Özellik ve kullanım olarak I2C'ye benzer. I2C'de olduğu gibi bir adet Master cihaz bulunur. Bu cihaz hatta bağlı çevresel cihazları kontrol eder.
- Çevresel cihazlarla veya diğer mikrodenetleyicilerle veri transferi sağlayan yazılım/donanım tabanlı seri iletişim protokolüdür. Bu haberleşme şekli karşılıklı iki tarafın **clocklarının senkronize çalışmasıyla** data iletişimi sağlamaktadır.
- SPI'da veri transfer hızı I2C veri yolundan daha hızlıdır.
- SPI, genellikle düşük maliyetli, düşük güç tüketimi gerektiren uygulamalarda kullanılır. Özellikle mikrodenetleyiciler, sensörler, veri dönüştürücüler, hafıza kartları ve diğer entegre devreler arasında veri iletişimi için tercih edilir.
- SPI'nin hızlı ve basit bir iletişim protokolü olması, çeşitli uygulama alanlarında yaygın olarak kullanılmasını sağlar.

Avantajları ve Dezavantajları

Avantajlar;

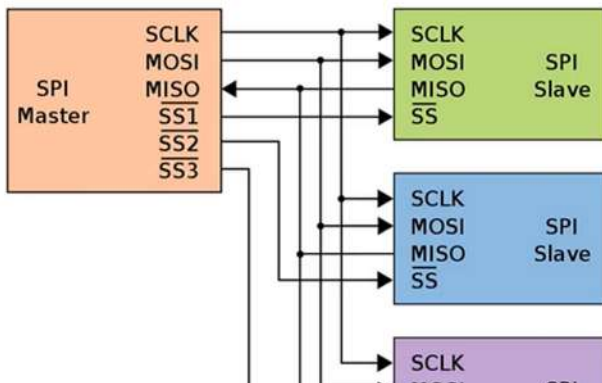
- Başlatma ve durdurma biti yok, böylece veriler kesintisiz olarak aktarılabilir.
- I2C gibi karmaşık bağımlı adresleme sistemi yok.
- I2C'den daha yüksek veri aktarım hızı (neredeyse iki kat daha hızlı).
- Ayrı MISO ve MOSI hatları, böylece veri aynı anda gönderilebilir ve alınabilir.

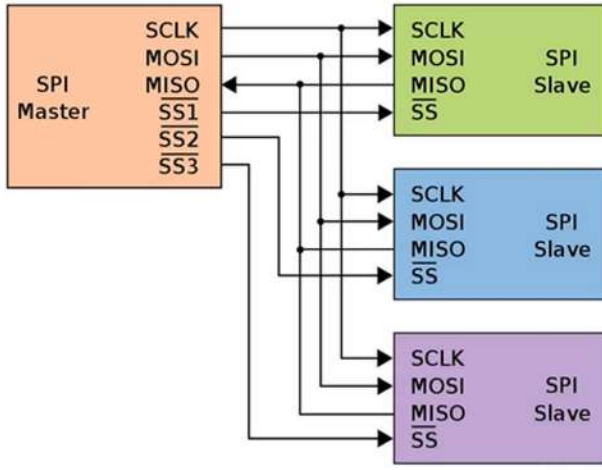
Dezavantajlar;

- Dört kablo kullanır (I2C ve UART'lar iki kablo kullanır).
- Verilerin başarıyla alındığına dair bir onay yok (I2C de vardır).
- UART'taki eşlik biti gibi hata denetimi biçimi yok.
- Yalnızca tek bir master'a izin verir.

Bağlantılar

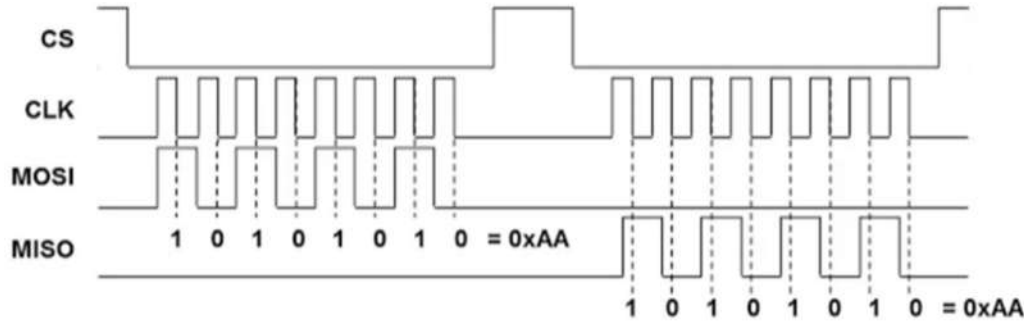
- SPI, genellikle dört telli bir bağlantıyla gerçekleştirilir:
MOSI (Master Out Slave In), Master cihazdan (genellikle mikrodenetleyici) slave cihaza veri gönderir.
MISO (Master In Slave Out), Slave cihazdan master cihaza veriyi gönderir.
SCLK (Serial Clock): Saat sinyali, veri iletim hızını senkronize eder.
Bu sinyal sadece master cihaz tarafından üretilir.
SS/CS (Slave Select/Chip Select), İletişim kurulacak slave cihazı seçer.
- Slave cihaz donanımsal olarak seçildiği için I2C iletişimindeki gibi adres gönderilmez. Fakat birden fazla slave cihazın SPI veri yoluna bağlanması için birden fazla SS/CS pini kullanır.
Tüm pinlerin kullanılmasına ihtiyaç yoktur.

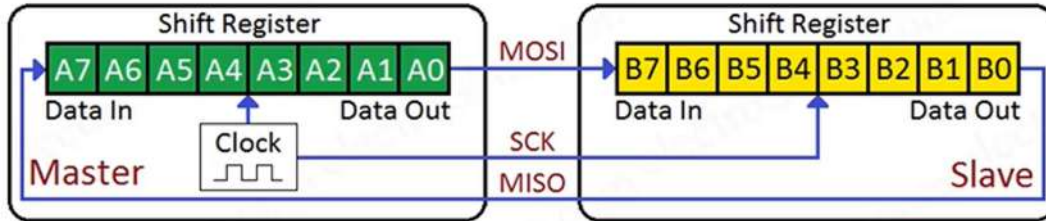

Veri İletimi

- Master, saat sinyalini verir.
- Master, SS/CS pinini, slave etkinleştiren bir **LOW** voltaj durumuna geçirir.
- Master, verileri MOSI hattı boyunca her seferinde bir bit olarak slave'e gönderir. Slave, bitleri aldıkça okur.
- Bir yanıt gerekiyorsa, bağımlı, MISO hattı boyunca her seferinde bir bit veriyi master'a döndürür. Master, bitleri aldıkça okur.

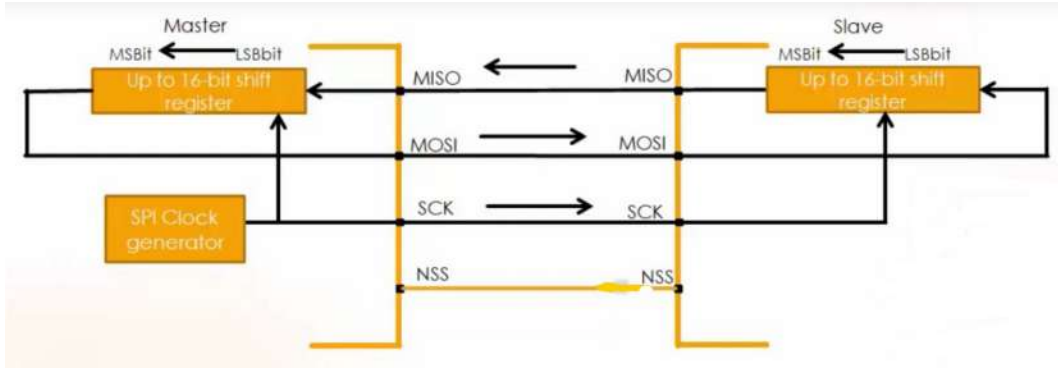
- SPI'da veri iletim sırası genellikle 8 bitlik veri paketleri halinde olur, ancak bu uzunluğu değiştirilebilir. Veri iletim sırası, verilerin en yüksek veya en düşük anlamlı bit ile başlayıp bitişebileceği şekilde yapılandırılabilir.

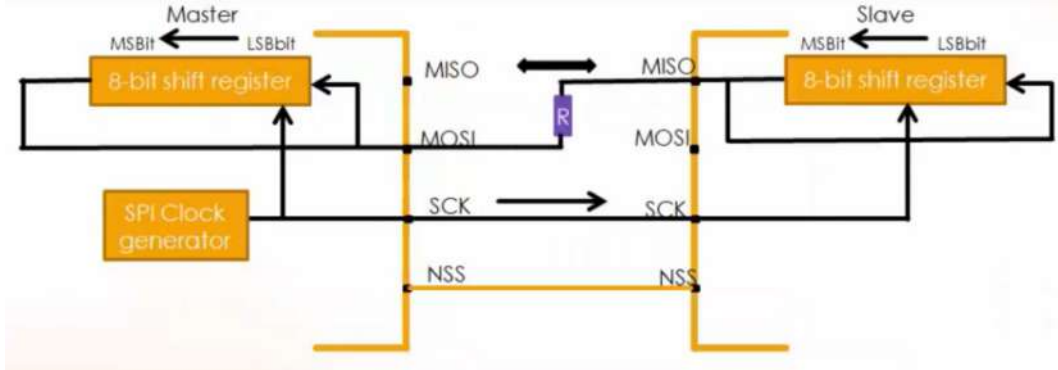
- Ana cihaz, iletişimi başlatır ve sonlandırır. Slave cihazlar ise ana cihazın taleplerine yanıt verir.

Veri Yolu

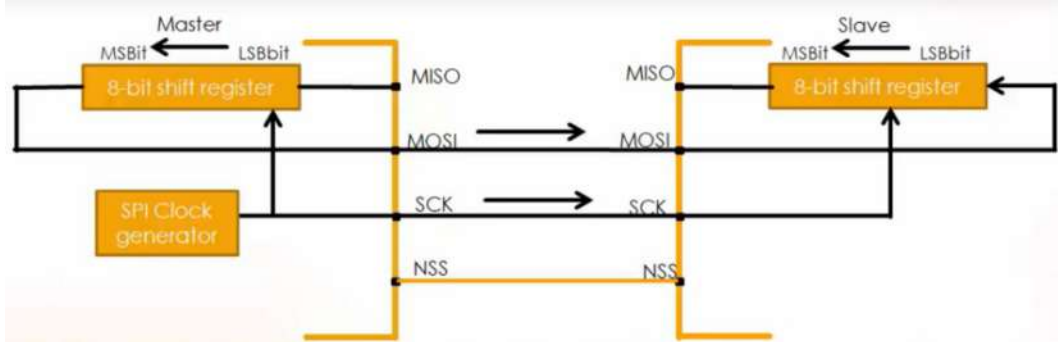
- SPI haberleşmesi için üç farklı mod vardır. Bunlar Full Duplex, Half duplex ve Simplex'dir.
- İki çift yönlü iken diğeri tek yönlü haberleşmedir. Bu modlar hakkında detaylı bilgi almak için <https://fastbitlab.com/spi-bus-configuration-discussion-full-duplex-half-duplex-simplex/> linkteki yazıyı okuyabiliriz.
- Tek yönlü olan Simplex iletişiminde SS/CS pini kullanılmayabilir, ancak çift yönlü olan Full Duplex ve Half duplex iletişimde ve birden fazla slave cihazı varsa SS/CS pini kullanışlı olabilir.
- **Full Duplex** , hem veri gönderme hem de veri alma işlemlerinin **aynı anda** gerçekleştirir. Veri iletimi için iki ayrı iletişim hattı kullanılır. Her iki tarafta bağımsız olarak veri gönderebilir ve alabilir, bu nedenle iletişim hızı genellikle yüksektir.

- **Half Duplex**, sadece bir veri gönderme ya da bir veri alma işleminin aynı anda gerçekleştirildiği bir çalışma modudur.
Bu modda, genellikle tek bir çift yönlü iletişim hattı kullanılır. Her iki taraf da aynı iletişim hattını kullanarak veri gönderebilir veya alabilir, ancak aynı anda her iki yönde veri iletimi yapılamaz.

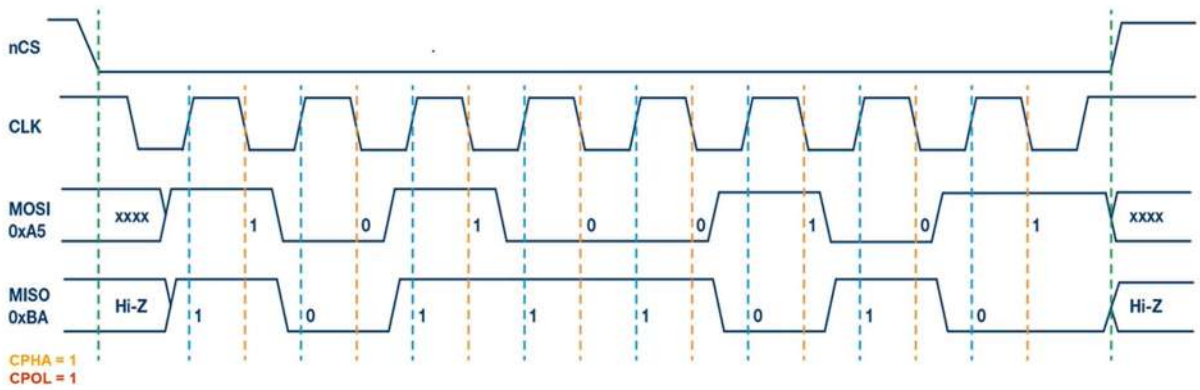
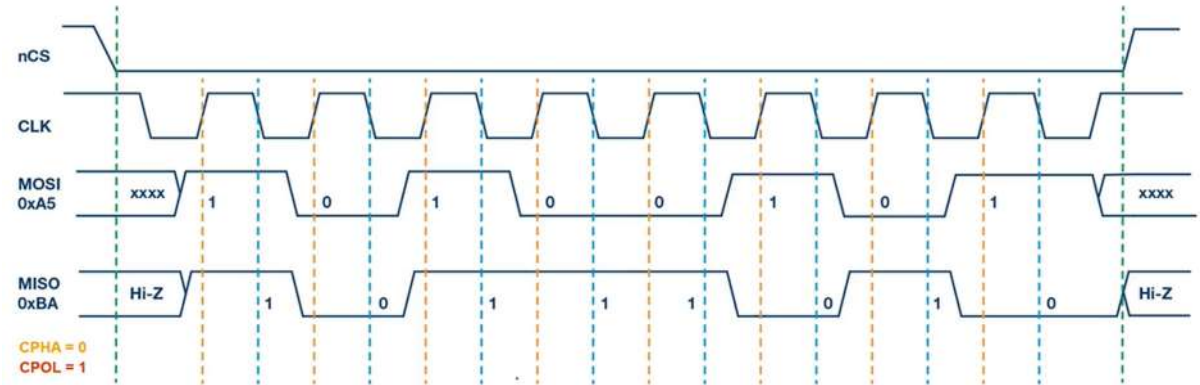
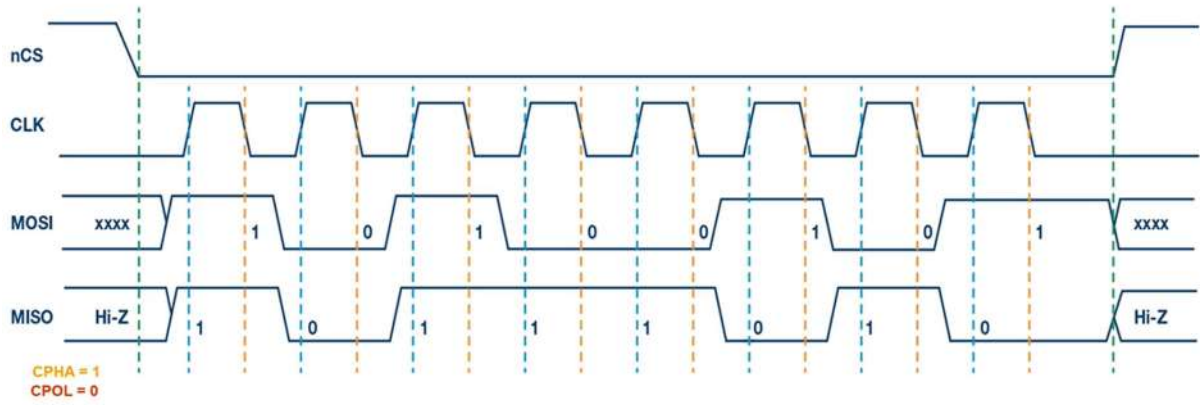
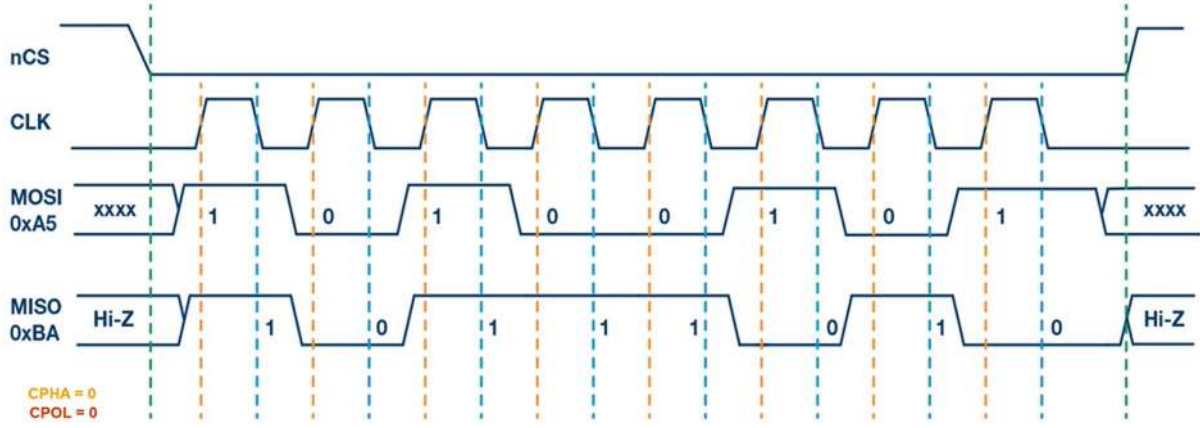
- **Simplex**, sadece **bir yönde** veri iletimine izin veren bir çalışma modudur.
Genellikle tek bir iletişim hattı kullanılır ve veri gönderme veya veri alma işlemi yapılır. Her iki tarafta aynı anda veri gönderip alamaz.
- Eğer master sadece veri gönderip slave sadece veri alacaksa, bu durumda MOSI hattı kullanılır. Diğer bir durumda, master sadece veri alıp slave sadece veri gönderecekse, bu durumda MISO hattı tercih edilir.
- Bu iletişimde SS/CS pini kullanılmayabilir. Çünkü Simplex modda genellikle tek yönlü iletişim olduğu için sadece master cihazın veri gönderme veya alım işlemlerini kontrol etmesi yeterlidir.

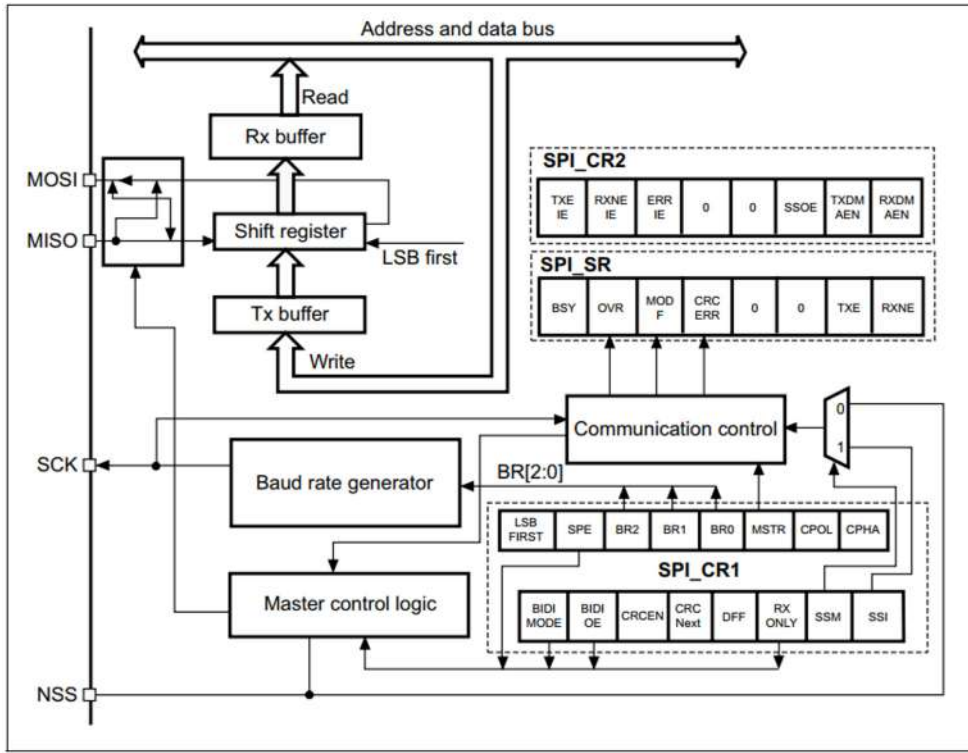
Çalışma Modları

- SPI iletişimde saat sinyalinin nasıl üretileceğini belirler. Clock polarity (CPOL), saat sinyalinin **yüksek** veya **düşük** seviyede başlayacağını belirtir, clock phase (CPHA) ise veri okuma/yazma işleminin saat sinyalinin hangi **kenarında** gerçekleşeceğini belirler.
- **SPI Modu 0 (CPOL=0, CPHA=0)**
CPOL = 0: Saat sinyali, düşük seviyede başlar.
CPHA = 0: Veri değişikliği saat sinyalinin yükselen kenarında olur.
- **SPI Modu 1 (CPOL=0, CPHA=1)**
CPOL = 0: Saat sinyali, düşük seviyede başlar.
CPHA = 1: Veri değişikliği saat sinyalinin düşen kenarında olur.
- **SPI Modu 2 (CPOL=1, CPHA=0)**
CPOL = 1: Saat sinyali, yüksek seviyede başlar.
CPHA = 0: Veri değişikliği saat sinyalinin yükselen kenarında olur.
- **SPI Modu 3 (CPOL=1, CPHA=1)**
CPOL = 1: Saat sinyali, yüksek seviyede başlar.

CPHA = 1: Veri değışiklięi saat sinyalinin dűřen kenarında olur.

Birim Yapısı

Register

Offset	Register	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
0x00	SPI_CR1	Reserved																BIDIMODE	BIDIOE	CRCEN	CRCNEXT	DFF	RXONLY	SSM	SSI	LSBFIRST	SPE	BR [2:0]			MSTR	CPOL	CPHA
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0x04	SPI_CR2	Reserved																TXEIE			RXNEIE	ERRIE	FRF	Reserved	SSOE	TXDMAEN	RXDMAEN						
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
0x08	SPI_SR	Reserved																FRE	BSY	OVR	MODF	CRCERR	UDR	CHSIDE	TXE	RXNE							
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0						
0x0C	SPI_DR	Reserved																DR[15:0]															
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0x10	SPI_CRCPR	Reserved																CRCPOLY[15:0]															
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
0x14	SPI_RXCR	Reserved																RxCRC[15:0]															
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0x18	SPI_TXCR	Reserved																TxCRC[15:0]															
	Reset value																	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

- **SPI_CR1 (Control Register 1)** ve **SPI_CR2 (Control Register 2)**, iletişimin modunu (Master veya Slave) ve saat hızını, Data frame format, Half duplex iletişim ve diğer özellikleri yapılandırmak için kullanılır.
- **SPI_SR (Status Register)**, SPI haberleşme durumunu izlemek için kullanılır. İletimin tamamlanıp tamamlanmadığı, veri alımı durumu gibi bilgileri içerir.
- **SPI_DR (Data Register)**, Veri gönderip almak için kullanılır. Gönderilen veya alınan veriyi bu kayıt aracılığıyla işleyebilirsiniz.
- **SPI_CRCPR (CRC Polynomial Register)** ve **SPI_RXCR/SPI_TXCR (CRC Receive/Transmit Register)**, SPI verilerinin döngüsel hata denetimi (CRC) için kullanılır.

Haberleşme Metotları

- SPI üzerinden Polling, Interrupt ve DMA olmak üzere üç farklı haberleşme yapılabilir.
- <https://deepbluembedded.com/stm32-spi-tutorial/> linkinden konu hakkındaki bilgileri inceleyebiliriz.